ειδικής ποσότητας αναφοράς σε παραγωγό ο οποίος ανέλαβε γεωργική εκμετάλλευση, λόγω κληρονομίας ή μέσω ανάλογης προς την κληρονομία πράξεως, μετά τη λήξη υποχρεώσεως μη εμπορίας που είχε αναλάβει ο δικαιοπάροχος, δυνάμει του κανονισμού 1078/77.

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠ' ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ ΣΥΖΗΤΗΣΗ
στην υπόθεση C-314/89 *

I — Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

1. *Η εφαρμοστέα κοινοτική κανονιστική ρύθμιση*

α) Ο *κανονισμός (ΕΟΚ) 1078/77* του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εφαρμογής συστήματος πριμοδοτήσεως για τη μη εμπορία του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων και για τη μετατροπή του ζωικού κεφαλαίου βοοειδών γαλακτοπαραγωγικής κατευθύνσεως (ΑΒΙ. L 131, σ. 1) προέβλεπε, μεταξύ άλλων, σύστημα καταβολής πριμοδοτήσεων για τη μη εμπορία, οι οποίες εχορηγούντο κατόπιν αιτήσεως στους παραγωγούς γάλακτος που ανελάμβαναν την υποχρέωση να μην παραδώσουν, έναντι τιμήματος ή μη, γάλα ή γαλακτοκομικά προϊόντα, προερχόμενα από την εκμετάλλευσή τους, κατά τη διάρκεια περιόδου πέντε ετών (άρθρα 1 και 2).

β) Ο *κανονισμός (ΕΟΚ) 856/84* του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 90, σ. 10), επέβαλε συμπληρωματική εισφορά επί των παραδιδομένων ποσοτήτων γάλακτος οι οποίες υπερβαίνουν μια ποσότητα αναφοράς που επρόκειτο να καθοριστεί. Το σύστημα αυτό τέθηκε σε εφαρμογή για κάθε περιφέρεια του εδάφους των κρατών μελών σύμφωνα με μία από τις δύο εναλλακτικές λύσεις (άρθρο 1):

— Κατά την εναλλακτική λύση Α, η εισφορά οφείλεται από κάθε παραγωγό γάλακτος επί των ποσοτήτων γάλακτος τις οποίες παρέδωσε σε αγοραστή και οι οποίες υπερβαίνουν την υπό καθορισμό ποσότητα αναφοράς (λύση παραγωγού).

— Κατά την εναλλακτική λύση Β, η εισφορά οφείλεται από κάθε αγοραστή γάλακτος ή άλλων γαλακτοκομικών προϊόντων επί των ποσοτήτων γάλακτος που παραδίδονται από παραγωγούς και υπερβαίνουν την υπό καθορισμό ποσότητα αναφοράς. Ο αγοραστής που οφείλει την εισφορά μετακυλά την εισφορά αυτή μόνο επί των παραγωγών που αύξησαν τις παραδόσεις τους, ανάλογα με το πόσο συνετέλεσαν στην υπέρβαση της ποσότητας αναφοράς του αγοραστή (λύση αγοραστή).

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γ) Οι γενικοί κανόνες εφαρμογής οι σχετικοί με την συμπληρωματική εισφορά περιέχονται στον *κανονισμό (ΕΟΚ) 857/84* του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού 804/68 στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων. Με τον κανονισμό αυτόν καθορίστηκε, κυρίως, η ποσότητα αναφοράς που προέβλεπε ο βασικός κανονισμός 856/84, δηλαδή η ποσότητα για την οποία δεν καταβάλλεται συμπληρωματική εισφορά. Η ποσότητα αυτή ισούται, καταρχήν, με την ποσότητα γάλακτος ή ισοδυνάμου γάλακτος που παρέδωσε ο παραγωγός (λύση Α) ή αγόρασε ο αγοραστής (λύση Β) κατά το ημερολογιακό έτος 1981, προσαυξημένη κατά 1 % (άρθρο 2, παράγραφος 1). Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίσουν διατάξεις κατά τις οποίες, εντός της επικράτειάς τους, η ποσότητα αναφοράς ισούται με την ποσότητα γάλακτος ή ισοδυνάμου γάλακτος που παραδόθηκε ή αγοράστηκε κατά το ημερολογιακό έτος 1982 ή το ημερολογιακό έτος 1983, πολλαπλασιαζόμενη επί συντελεστή που καθορίζεται με τρόπο που να διασφαλίζει ότι δεν θα σημειωθεί υπέρβαση της εγγυημένης ποσότητας (άρθρο 2, παράγραφος 2).

Κατά τα άρθρα 3, 3α, 4 και 4α του κανονισμού 857/84, όπως αυτός τροποποιήθηκε, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν υπόψη τους ορισμένες ειδικές περιστάσεις κατά τον καθορισμό των ποσοτήτων αναφοράς ή να χορηγούν ειδικές ή συμπληρωματικές ποσότητες αναφοράς. Στο πλαίσιο της παρούσας υπόθεσης επιβάλλεται, ιδίως, να υπογραμμιστεί το άρθρο 3α, που προστέθηκε με τον *τροποποιητικό κανονισμό (ΕΟΚ) 764/89* του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 1989 (ΕΕ L 84, σ. 2), το οποίο ορίζει τα ακόλουθα:

« *Άρθρο 3α*

1. Ο παραγωγός που αναφέρεται στο άρθρο 12, στοιχείο γ, τρίτο εδάφιο:

— του οποίου η περίοδος μη εμπορίας ή μετατροπής, κατ' εκτέλεση της δέσμευσης που αναλαμβάνει δυνάμει του κανονισμού (ΕΟΚ) 1078/77, λήγει μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1983 ή μετά τις 30 Σεπτεμβρίου 1983 στα κράτη μέλη στα οποία η συλλογή γάλακτος των μηνών από τον Απρίλιο έως τον Σεπτέμβριο είναι τουλάχιστον διπλάσια από τη συλλογή των μηνών από τον Οκτώβριο έως τον Μάρτιο του επόμενου έτους,

— που δεν έλαβε ποσότητα αναφοράς υπό τις συνθήκες που ορίζονται δυνάμει των άρθρων 5, παράγραφος 4, στοιχείο β, ή/και του άρθρου 9, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1546/88 ή/και εφόσον πρόκειται για εκείνον στον οποίο εκχωρείται η πριμοδότηση, δυνάμει του άρθρου 2 του παρόντος κανονισμού,

λαμβάνει προσωρινά, κατόπιν αιτήσεώς του που υποβάλλει εντός προθεσμίας τριών μηνών από τις 29 Μαρτίου 1989, ειδική ποσότητα αναφοράς υπό τον όρο ότι ο παραγωγός αυτός:

α) δεν έχει παύσει τη δραστηριότητά του στα πλαίσια του άρθρου 2, παράγραφοι 3 και 4, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1078/77 ή εκχωρήσει ολόκληρη τη γαλακτοκομική του εκμετάλλευση πριν τη λήξη της περιόδου μη εμπορίας ή μετατροπής·

β) δεν έχει αποδείξει, προς υποστήριξη της αιτήσεώς του και κατά τρόπο που να ικανοποιεί την αρμόδια αρχή, ότι δύναται να παράγει στην εκμετάλλευσή του ποσότητα που φθάνει μέχρι την αιτηθείσα ποσότητα αναφοράς·

γ) αναλαμβάνει τη δέσμευση να πωλεί γάλα ή άλλα προϊόντα απευθείας στον καταναλωτή ή/και να παραδίδει γάλα σ' έναν αγοραστή·

δ) αναλαμβάνει τη δέσμευση, όσον αφορά την ειδική ποσότητα αναφοράς, να μη ζητήσει να υπαχθεί σε οποιοδήποτε πρόγραμμα εγκατάλειψης ποσοτήτων αναφοράς μέχρι το τέλος του καθεστώτος συμπληρωματικής εισφοράς.

2. Η ειδική ποσότητα αναφοράς ισούται προς το 60 % της παραδοθείσας ποσότητας γάλακτος που επωλήθη από τον παραγωγό κατά τους δώδεκα ημερολογιακούς μήνες που προηγήθηκαν του μηνός κατάθεσης της αίτησης για χορήγηση πριμοδότησης μη εμπορίας ή μετατροπής, όπως καθορίζεται από την οικεία αρμόδια αρχή δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο ε, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1391/78, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 84/83, και για την οποία ο παραγωγός δεν έχασε το δικαίωμα πριμοδότησης.

Σε περίπτωση που ο παραγωγός έλαβε ποσότητα αναφοράς δυνάμει του άρθρου 3, σημεία 1 και 2, ή/και του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχεία β και γ, η ποσότητα αυτή αφαιρείται από την ειδική ποσότητα αναφοράς που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

Σε περίπτωση που ο παραγωγός εκχώρησε μέρος της εκμετάλλευσής του κατά τη διάρκεια της περιόδου μη εμπορίας ή μετατροπής:

— η ειδική ποσότητα αναφοράς του εκχωρούντος, όπως καθορίζεται ανωτέρω, ισούται με το 60 % της ποσότητας για την οποία είχε διατηρηθεί το δικαίωμα πριμοδότησης,

— η ειδική ποσότητα αναφοράς του προσώπου στο οποίο εκχωρείται μέρος της εκμετάλλευσης, όπως καθορίζεται ανωτέρω, ισούται με το 60 % της ποσότητας για την οποία είχε αποκτηθεί το δικαίωμα πριμοδότησης

3. (...)

4. Το τμήμα της ειδικής ποσότητας αναφοράς που δεν προορίζεται να χρησιμοποιηθεί κατά τη διάρκεια περιόδου δώδεκα μηνών δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προσωρινής παραχώρησης που αναφέρεται στο άρθρο 5γ, παράγραφος 1α, του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68.

Σε περίπτωση πώλησης ή εκμίσθωσης της εκμετάλλευσης πριν από τη λήξη της όγδοης περιόδου εφαρμογής του καθεστώτος της συμπληρωματικής εισφοράς, η ειδική ποσότητα αναφοράς επιστρέφεται στην κοινοτική ή εφεδρική ποσότητα. Σε περίπτωση πώλησης ή εκμίσθωσης μόνο μέρους της εκμετάλλευσης, στην κοινοτική εφεδρική ποσότητα επιστρέφεται μόνον ένα τμήμα της ειδικής ποσότητας αναφοράς. Αυτό το τμήμα υπολογίζεται σε συνάρτηση με την κτηνοτροφική έκταση που πωλείται ή εκμισθώνεται σύμφωνα με τις λεπτομέρειες που καθορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 30 κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68.

5. (...)

6. (...)»

Επιβάλλεται, επίσης, να υπογραμμιστεί το άρθρο 7 του κανονισμού 857/84, κατά το οποίο:

« *Άρθρο 7*

1. Σε περίπτωση πώλησης, εκμίσθωσης ή κληρονομικής μεταβίβασης μιας εκμετάλλευσης, η αντίστοιχη ποσότητα αναφοράς μεταβιβάζεται εν όλω ή εν μέρει στον αγοραστή, τον μισθωτή ή τον κληρονόμο σύμφωνα με τις λεπτομέρειες που θα καθοριστούν.

2. Στα πλαίσια της εναλλακτικής λύσης Β, αν ο αγοραστής υποκαταστήσει εν όλω ή εν μέρει έναν ή περισσότερους αγοραστές, η ετήσια ποσότητα αναφοράς καθορίζεται:

— για το τέλος της τρέχουσας δωδεκάμηνης περιόδου, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο ή μέρος των ποσοτήτων αναφοράς au prorata του χρονικού διαστήματος που υπολείπεται,

— για την επόμενη δωδεκάμηνη περίοδο, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο ή τμήμα των ποσοτήτων αναφοράς των αγοραστών τους οποίους υποκαθιστά.

Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν ότι ένα μέρος των ποσοτήτων προστίθεται στην εφεδρική ποσότητα που αναφέρεται στο άρθρο 5. »

δ) Το άρθρο 7α του *κανονισμού (ΕΟΚ) 1546/88* της Επιτροπής, της 3ης Ιουνίου 1988, σχετικού με τον καθορισμό των λεπτομερειών εφαρμογής της συμπληρωματικής εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού 804/68 (ΕΕ L 139, σ. 12), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1033/89 της Επιτροπής, της 20ής Απριλίου 1989 (ΕΕ L 110, σ. 27), ορίζει ότι:

« *Άρθρο 7α*

Η ειδική ποσότητα αναφοράς που παρέχεται υπό τους όρους που καθορίζονται στο άρθρο 3α του κανονισμού (ΕΟΚ) 857/84, σε περίπτωση μεταβίβασης της εκμετάλλευσης λόγω κληρονομίας ή μέσω ανάλογης προς την κληρονομία πράξης, μεταβιβάζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7, πρώτο και τρίτο εδάφιο, υπό τον όρο ότι ο παραγωγός που αναλαμβάνει την εκμετάλλευση, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, αναλαμβάνει γραπτώς την υποχρέωση να τηρεί τις δεσμεύσεις του προκατόχου του. Οι διατάξεις του άρθρου 3α, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΟΚ) 857/84 συνεχίζουν να εφαρμόζονται στην ειδική ποσότητα αναφοράς που μεταβιβάζεται κατ' αυτόν τον τρόπο.

Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 3α, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 857/84, ο παραγωγός ενημερώνει εκ των προτέρων σχετικά με τις προθέσεις του την αρμόδια αρχή που του εκδίδει απόδειξη παραλαβής. Σε προθεσμία ενός μηνός από την ημερομηνία της απόδειξης παραλαβής, η αρμόδια αρχή προσδιορίζει την ποσότητα που επιστρέφει στο κοινοτικό αποθεματικό και, κατά περίπτωση, ανακοινώνει στον παραγωγό την ειδική ποσότητα αναφοράς που του υπολείπεται.

Στη τελευταία αυτή περίπτωση, το τμήμα που επιστρέφει στο κοινοτικό αποθεματικό υπολογίζεται σε συνάρτηση με την κτηνοτροφική έκταση, η οποία έχει πωληθεί ή εκμισθωθεί, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο δ, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1391/78. »

2. *Η διαφορά της κύριας δίκης*

Ο Siegfried Rauh, προσφεύγων της κύριας δίκης, διευθύνει μικρή γεωργική εκμετάλλευση

την οποία ανέλαβε την 1η Ιανουαρίου 1985, ως μελλοντικός κληρονόμος της εκμεταλλεύσεως (Hoferbe), δυνάμει συμβάσεως παραχωρήσεως της χρήσεως που συνήψε με τους γονείς του.

Μόλις ανέλαβε την εκμετάλλευση ο Rauh προσπάθησε να επιτύχει, ήδη από το 1985, τη χορήγηση ποσότητας αναφοράς για παραγωγή γάλακτος απαλλαγμένης από την υποχρέωση καταβολής της συμπληρωματικής εισφοράς. Το αίτημά του απορρίφθηκε με την αιτιολογία ότι δεν υπήρχαν αποδείξεις ότι στην εκμετάλλευσή του παρήχθη γάλα στο πλαίσιο δεσμεύσεως για μη εμπορία, σύμφωνα με τη ρύθμιση που ίσχυε κατά το έτος αναφοράς 1983 και ότι δεν προβλεπόταν ρήτρα χαλεπότητας για την περίπτωση επαναλήψεως της γαλακτοπαραγωγής μετά τη λήξη της υποχρεώσεως μη εμπορίας.

Από τη δικογραφία συνάγεται ότι υποχρέωση μη εμπορίας είχαν αναλάβει οι γονείς του Rauh, όταν διηύθυναν την εκμετάλλευση, οι οποίοι, έναντι καταβολής της πριμοδοτήσεως για μη εμπορία, είχαν αναλάβει την υποχρέωση να μην εμπορεύονται γάλα ή γαλακτοκομικά προϊόντα κατά τη διάρκεια πενταετούς περιόδου ή οποία έληξε στις 21 Δεκεμβρίου 1984.

Όταν μετά τις αποφάσεις του Δικαστηρίου, της 28ης Απριλίου 1988, στις υποθέσεις 129/86, Mulder (Συλλογή 1988, σ. 2321), και 170/86, Von Deetzen (Συλλογή 1988, σ. 2355), αναγνωρίστηκε, με τον προαναφερθέντα κανονισμό 764/89, το δικαίωμα χορηγήσεως ειδικής ποσότητας αναφοράς στους παραγωγούς εκείνους των οποίων η περίοδος μη εμπορίας έληξε μετά την 31η Δεκεμβρίου 1983 (δηλαδή μετά το έτος αναφοράς που είχε οριστεί για την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας), ο Rauh υπέβαλε νέα αίτηση για χορήγηση ποσότητας αναφοράς. Η αρμόδια γερμανική υπηρεσία απέρριψε την αίτηση αυτή με την αιτιολογία ότι ο Rauh είχε αναλάβει την εκμετάλλευση μετά τη λήξη της περιόδου εμπορίας και ότι, κατά συνέπεια, δεν μπορούσε να αντλήσει δικαίωμα από τις διατάξεις του κανονισμού 764/89.

Αντικείμενο της ενώπιον του Finanzgericht München διαφοράς αποτελεί η άρνηση των διοικητικών υπηρεσιών να χορηγήσουν στον Rauh ειδική ποσότητα αναφοράς απαλλαγμένη από την υποχρέωση καταβολής συμπληρωματικής εισφοράς επί του γάλακτος, βάσει του κανονισμού 764/89.

Κρίνοντας ότι η απόφασή του επί της υποθέσεως εξαρτάται από την ερμηνεία και το κύρος των διατάξεων της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως περί ειδικής εισφοράς επί του γάλακτος, το Finanzgericht München ανέστειλε την εκδίκαση της υποθέσεως και υπέβαλε στο Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

« 1) Οι παραγωγοί οι οποίοι ανέλαβαν τη γαλακτοκομική εκμετάλλευση μετά τη λήξη της υποχρεώσεως μη εμπορίας λαμβάνουν, επίσης, ειδική ποσότητα αναφοράς, βάσει του άρθρου 3α του κανονισμού (ΕΟΚ) 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 764/89 του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 1989, σε περιπτώσεις κληρονομικής ή άλλης παρόμοιας διαδοχής στην εκμετάλλευση;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο ερώτημα 1:

Είναι έγκυρος ο κανονισμός (ΕΟΚ) 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 764/89 του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 1989, κατά

το μέτρο που οι παραγωγοί, οι οποίοι ανέλαβαν την εκμετάλλευση μόνο μετά τη λήξη της υποχρεώσεως μη εμπορίας, δεν λαμβάνουν ειδικές ποσότητες αναφοράς, σε περίπτωσεις κληρονομικής ή άλλης παρόμοιας διαδοχής στην εκμετάλλευση; »

Στο σκεπτικό της Διατάξεως παραπομπής το εθνικό δικαστήριο τονίζει ότι, κατά τη γνώμη του, το άρθρο 3α, παράγραφος 1, του κανονισμού 857/84, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 764/89, επιτρέπει τη χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς και στον κληρονόμο εκείνο ο οποίος αναλαμβάνει την εκμετάλλευση μετά τη λήξη της περιόδου μετατροπής ή μη εμπορίας. Σε περίπτωση ερμηνείας που δεν θα επέτρεπε τη χορήγηση της ειδικής ποσότητας αναφοράς, το Finanzgericht θέτει το ερώτημα του ασυμβιβάστου της εν λόγω διατάξεως με την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της διασφαλίσεως του δικαιώματος ιδιοκτησίας και της ισότητας.

3. *Διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου*

Η Διάταξη παραπομπής πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 24 Οκτωβρίου 1989.

Κατά το άρθρο 20 του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου ΕΟΚ κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις ο Rauh, εκπροσωπούμενος από τους δικηγόρους Μονάχου Gerd Gorewoda και Hartmut Heinrich, το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εκπροσωπούμενο από τον Arthur Brautigam, κύριο υπάλληλο διοικήσεως στη Νομική Υπηρεσία του Συμβουλίου, και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον νομικό της σύμβουλο Dierk Booss και τον Klaus-Dieter Borchardt, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας της Επιτροπής.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα το Δικαστήριο αποφάσισε, στις 4 Ιουλίου 1990, να αναθέσει την εκδίκαση της υποθέσεως στο πέμπτο τμήμα, κατά το άρθρο 95 του Κανονισμού Διαδικασίας, και να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.

II — Γραπτές παρατηρήσεις

1. *Επί του πρώτου ερωτήματος*

α) Ο *Rauh* υποστηρίζει ότι για τους αναφερόμενους στη Διάταξη παραπομπής λόγους το άρθρο 3α, παράγραφος 1, του κανονισμού 857/84, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 764/89, επιτρέπει τη χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, όπως στην παρούσα υπόθεση, ο κληρονόμος ανέλαβε τη γαλακτοκομική εκμετάλλευση μετά τη λήξη της υποχρεώσεως μη εμπορίας ή της υποχρεώσεως μετατροπής.

β) Το *Συμβούλιο* τονίζει ότι το άρθρο 3α του κανονισμού 857/84 διακρίνει δύο κατηγορίες δικαιούχων που μπορούν να ζητήσουν τη χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς, συγκεκριμένα:

— τους παραγωγούς οι οποίοι είχαν αρχικώς υπαχθεί στο σύστημα της μη εμπορίας και οι οποίοι, μετά τη λήξη της υποχρεώσεώς τους για μη εμπορία, μετά την 31η Δεκεμβρίου 1983, δεν είχαν τη δυνατότητα να επαναλάβουν τη γαλακτοκομική παρα-

γωγή βάσει των κανονισμών 856/84 και 857/84, ελλείψει ρητής διατάξεως που να επιτρέπει τη χορήγηση σ' αυτούς ποσότητας αναφοράς·

— τους παραγωγούς οι οποίοι ανέλαβαν πλήρως ή μερικώς την γαλακτοκομική εκμετάλλευση από τους αρχικούς δικαιούχους κατά τη διάρκεια της περιόδου μη εμπορίας (τους παραχωρησιούχους της πριμοδότησης), δηλαδή τους παραγωγούς οι οποίοι διαδέχτηκαν, κατά τη διάρκεια της περιόδου μη εμπορίας, παραγωγό ο οποίος είχε αναλάβει υποχρέωση μη εμπορίας και οι οποίοι ανέλαβαν την υποχρέωση αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1078/77 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί συστήματος πριμοδοτήσεως για τη μη εμπορία του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων και για τη μετατροπή του ζωικού κεφαλαίου βοοειδών γαλακτοκομικής κατευθύνσεως (ΑΒΙ. L 131, σ. 1).

Κατά συνέπεια, το προαναφερθέν άρθρο 3α παρέχει ρητώς τη δυνατότητα στον κληρονόμο ο οποίος ανέλαβε την εκμετάλλευση, πριν από τη λήξη της περιόδου μη εμπορίας, να ζητήσει χορήγηση της ειδικής ποσότητας αναφοράς. Ομοίως, το άρθρο 3α, παράγραφος 4, όπως διευκρινίστηκε με το άρθρο 7α του κανονισμού 1546/88 της Επιτροπής, παρέχει τη δυνατότητα κληρονομικής μεταβιβάσεως της ειδικής ποσότητας αναφοράς, μετά τη χορήγησή της στον παραγωγό που είχε αρχικώς αναλάβει την υποχρέωση μη εμπορίας, στον κληρονόμο του, στην περίπτωση που ο τελευταίος κληρονόμησε την εκμετάλλευση κατά τη διάρκεια της περιόδου μη εμπορίας.

Ωστόσο, το άρθρο 3α δεν περιλαμβάνει ρητή διάταξη που να ρυθμίζει την ενδιάμεση περίπτωση κατά την οποία ο κληρονόμος ο οποίος επιθυμεί να επωφεληθεί από τη διάταξη του άρθρου 3α ανέλαβε την εκμετάλλευση μετά τη λήξη της υποχρεώσεως μη εμπορίας (31 Δεκεμβρίου 1983), αλλά πριν από τη χορήγηση ποσότητας αναφοράς στον προκάτοχό του.

Κατά την άποψη του Συμβουλίου, από τη σιωπή αυτή της διατάξεως δε μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι βούληση του κοινοτικού νομοθέτη ήταν να ρυθμίσει διαφορετικά την τελευταία αυτή περίπτωση. Πράγματι, κάθε παρέκκλιση από το σύστημα του άρθρου 3α πρέπει είτε να προβλέπεται ρητώς είτε να προκύπτει αναγκαστικά και αναμφισβήτητα από τους σκοπούς που επιδιώκει η συγκεκριμένη κανονιστική ρύθμιση. Κατά την άποψη του Συμβουλίου, είναι σαφές ότι ρητή απόκλιση, βάσει της οποίας ο κληρονόμος δεν θα μπορούσε, υπό τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις, να λάβει ποσότητα αναφοράς, δεν προβλέπεται στο άρθρο 3α, ούτε θα μπορούσε να συναχθεί από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η κανονιστική ρύθμιση.

Συνεπώς, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι πρέπει να αποκλειστεί η ερμηνεία αυτή, κατά μείζονα λόγο, διότι παρέκκλιση που έχει ως συνέπεια να περιορίζει τα δικαιώματα των πολιτών πρέπει, για λόγους ασφαλείας δικαίου, να προβλέπεται ρητώς στο κείμενο της διατάξεως. Συνεπώς, ο γενικός κανόνας του άρθρου 7 του κανονισμού 857/84 πρέπει να αναπτύξει πλήρως τα αποτελέσματά του, και επομένως ο κληρονόμος έχει, καταρχήν, τα ίδια δικαιώματα που είχε ο δικαιοπάροχός του.

Η ερμηνεία αυτή επιβάλλεται για τον πρόσθετο λόγο ότι δεν συντρέχει αντικειμενική αιτία για τη διαφορετική μεταχείριση της περιπτώσεως κληρονόμου που αναλαμβάνει την εκμετάλλευση μετά τη χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς στον δικαιοπάροχο, και ο οποίος εμπίπτει στην ευεργετική διάταξη του άρθρου 3α, από την παρόμοια περίπτωση κληρονόμου ο οποίος ανέλαβε την εκμετάλλευση μετά τη λήξη της υποχρεώσεως μη εμπορίας, αλλά πριν από τη χορήγηση ποσότητας αναφοράς στον δικαιοπάροχό του.

Κατά συνέπεια, το Συμβούλιο προτείνει να δοθεί η ακόλουθη απάντηση στο πρώτο ερώτημα:

« Το άρθρο 3α του κανονισμού 857/84 του Συμβουλίου έχει την έννοια ότι επιτρέπει, επίσης, υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπει, τη χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς στον κληρονόμο ο οποίος ανέλαβε την γαλακτοκομική εκμετάλλευση του δικαιοπάροχου μετά τη λήξη της υποχρεώσεως μη εμπορίας που είχε αναλάβει ο τελευταίος. »

γ) Η *Επιτροπή* υποστηρίζει ότι το άρθρο 3α, παράγραφος 1, του κανονισμού 857/84 παρέχει δικαίωμα για χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς:

— στους παραγωγούς εκείνους που ανέλαβαν οι ίδιοι υποχρέωση μη εμπορίας, υπό το κράτος του κανονισμού 1078/77, η δε περίοδος για την οποία ίσχυε η υποχρέωση μη εμπορίας έληξε μετά την 31η Δεκεμβρίου 1983 ή μετά την 30ή Σεπτεμβρίου 1983 (βλ. άρθρο 3α, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση),

— στους παραγωγούς εκείνους οι οποίοι, χωρίς να έχουν αναλάβει προσωπικώς την υποχρέωση μη εμπορίας, ανέλαβαν την εκμετάλλευση κατά τη διάρκεια της περιόδου μη εμπορίας αναγνωρίζοντας την υποχρέωση μη εμπορίας κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 1078/77 (άρθρο 3α, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση).

Οι δύο αυτές κατηγορίες παραγωγών παρουσιάζουν το κοινό χαρακτηριστικό ότι περιλαμβάνουν παραγωγούς που ανέλαβαν την υποχρέωση μη εμπορίας και οι οποίοι, λόγω της ιδιότητάς τους αυτής, έτρεφαν την προσδοκία ότι θα επαναλάβουν την παραγωγή γάλακτος μετά τη λήξη της περιόδου για την οποία ίσχυε η υποχρέωση μη εμπορίας και ότι, κατά συνέπεια, θα μπορούν να ζητήσουν τη χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς.

Το ίδιο ισχύει για το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 857/84, το οποίο προβλέπει ότι, σε περίπτωση πωλήσεως, μισθώσεως ή κληρονομικής μεταβιβάσεως εκμεταλλεύσεως, μεταβιβάζεται πλήρως ή μερικώς η αντίστοιχη ποσότητα αναφοράς στον αγοραστή, μισθωτή ή κληρονόμο. Η εφαρμογή της διατάξεως αυτής προϋποθέτει ότι στην υπό μεταβίβαση εκμετάλλευση είχε ήδη χορηγηθεί ειδική ποσότητα αναφοράς.

Η περίπτωση μεταβιβάσεως της εκμεταλλεύσεως λόγω κληρονομίας ή μέσω ανάλογης προς την κληρονομία πράξης, ρυθμίζεται στο εξής κατά τρόπο ρητό με τις διατάξεις του άρθρου 7α του κανονισμού 1546/88, όπως συμπληρώθηκε με τον κανονισμό 1033/89, το οποίο ρητώς παραπέμπει στην « ειδική ποσότητα αναφοράς που παρέχεται υπό τους όρους που καθορίζονται στο άρθρο 3α του κανονισμού 857/84 ». Κατά την εν λόγω διάταξη, στην υπό μεταβίβαση εκμετάλλευση πρέπει να έχει ήδη χορηγηθεί ποσότητα αναφοράς. Έχοντας υπόψη τον σκοπό του κοινοτικού συστήματος της χορηγήσεως ειδικών ποσοτήτων αναφοράς μπορεί, επίσης, να εξομοιωθεί προς την περίπτωση αυτή η περίπτωση κατά την οποία, πριν από τη μεταβίβαση της εκμεταλλεύσεως, πραγματοποιήθηκαν οι απαιτούμενες ενέργειες για τη χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς. Αυτό αφορά, κυρίως, την παροχή της αποδείξεως ότι ο προηγούμενος παραγωγός είχε πράγματι την πρόθεση και τη δυνατότητα να επαναλάβει την παραγωγή γάλακτος.

Κατά την άποψη της Επιτροπής, εκείνο που επιδιώκεται είναι να αποκλειστεί το ενδεχόμενο παραγωγός, ο οποίος μπορεί να ζητήσει

ειδική ποσότητα αναφοράς επειδή ανέλαβε υποχρέωση μη εμπορίας, να επιδιώξει τη χορήγηση αυτής της ποσότητας αναφοράς με αποκλειστικό σκοπό να αυξήσει την οικονομική αξία της εκμεταλλεύσεώς του προκειμένου να επιτύχει υψηλότερη τιμή πωλήσεως ή υψηλότερο μίσθωμα.

Βάσει των διαθεσίμων στοιχείων η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι, στο πλαίσιο του κοινοτικού συστήματος χορηγήσεως ειδικών ποσοτήτων αναφοράς, ο αιτών εξομοιούται μάλλον με νέο γεωργό, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, σημείο 2, του κανονισμού 857/84. Κατά την εν λόγω διάταξη, το οικείο κράτος μέλος μπορεί να χορηγήσει στον αιτούντα νέο γεωργό ειδική ποσότητα αναφοράς. Ωστόσο, αυτό δε συνεπάγεται ότι ο αιτών έχει δικαίωμα να λάβει την εν λόγω ποσότητα αναφοράς.

Κατά συνέπεια, η Επιτροπή προτείνει να δοθεί η ακόλουθη απάντηση στο πρώτο ερώτημα:

« Κατ' εφαρμογή του άρθρου 3α, παράγραφος 1, του κανονισμού 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, όπως συμπληρώθηκε με τον κανονισμό 764/89 του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 1989, μπορεί να χορηγηθεί ειδική ποσότητα αναφοράς στον παραγωγό εκείνο που ανέλαβε την εκμετάλλευση λόγω κληρονομίας ή μέσω ανάλογης προς την κληρονομία πράξης μετά τη λήξη της υποχρεώσεως μη εμπορίας, κατά τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 7 του κανονισμού 857/84 και του άρθρου 7α του κανονισμού 1546/88 της Επιτροπής, της 3ης Ιουνίου 1988, όπως συμπληρώθηκε με τον κανονισμό 1033/89 της Επιτροπής, της 20ής Απριλίου 1989, μόνο εφόσον έχει ήδη χορηγηθεί στην εκμετάλλευση ειδική ποσότητα αναφοράς ή εφόσον ο παραγωγός που μεταβίβασε την εκμετάλλευση προσκόμισε την απόδειξη ότι είχε πράγματι την πρόθεση και τη δυνατότητα να επαναλάβει την παραγωγή γάλακτος. »

2. *Επί του δευτέρου ερωτήματος*

α) Ο *Rauh* εξετάζει διαδοχικώς την έκταση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της αρχής της προστασίας του δικαιώματος ιδιοκτησίας και της αρχής της ισότητας μεταχειρίσεως.

Ως προς την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, ο Rauh τονίζει ότι στις αποφάσεις του της 28ης Απριλίου 1988, Mulder και Von Deetzen (προαναφερθείσες), το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι οι παραγωγοί, οι οποίοι συμμορφούμενοι προς υποχρέωση που ανέλαβαν δυνάμει του κανονισμού 1078/88 δεν παρέδωσαν γάλα κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς, δεν μπορούσαν να προβλέψουν, κατά τον χρόνο που ανελάμβαναν την προσωρινή υποχρέωση να μη παραδώσουν γάλα, τον πλήρη και μόνιμο αποκλεισμό τους από τη δυνατότητα χορηγήσεως ποσότητας αναφοράς. Κατά το Δικαστήριο, η συνέπεια αυτή συνιστά προσβολή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης που μπορούσαν δικαιολογημένα να τρέφουν οι εν λόγω παραγωγοί ως προς τον περιορισμένο χαρακτήρα των συνεπειών του συστήματος στο οποίο δέχθηκαν να υπαχθούν.

Ο Rauh δέχεται ότι, εξ ορισμού, μπορούν να επικαλεστούν τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη μόνο όσοι προσωπικώς περιήλθαν σε κατάσταση εμπιστοσύνης η οποία χρήζει προστασίας. Στην περίπτωση επαναλήψεως της γαλακτοκομικής παραγωγής μετά τη λήξη της περιόδου μη εμπορίας, πρόκειται, κατά κανόνα, για πρόσωπα που ανέλαβαν την υποχρέωση μη εμπορίας. Πρέπει, ωστόσο, να τονιστεί ότι σε περίπτωση μεταβιβάσεως της εκμεταλλεύσεως λόγω κληρονομίας ή μέσω ανάλογης προς την κληρονομία πράξης, κατά τη λήξη της περιόδου μη εμπορίας, η κατάσταση του κληρονόμου της εκμεταλλεύσεως, ως απο-

κλειστικού δικαιούχου, εξομοιούται με την κατάσταση του δικαιοπάροχου και, κατά συνέπεια, περιέρχεται και ο ίδιος στην κατάσταση της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης που μπορούσε να τρέφει και ο δικαιοπάροχος, ειδικώς σε ό,τι αφορά τη δυνατότητα επαναλήψεως της γαλακτοκομικής παραγωγής κατά τη λήξη της περιόδου μη εμπορίας.

Κατά την άποψη του Rauh, σύστημα ποσοστώσεων από το οποίο αποκλείονται οι γονείς του προσφεύγοντος της κύριας δίκης επειδή μεταβίβασαν την εκμετάλλευση στον μέλλοντα κληρονόμο — ο οποίος επίσης αποκλείεται διότι δεν είχε αναλάβει προσωπικώς την υποχρέωση μη εμπορίας — θίγει τις δικαιολογημένες προσδοκίες τόσο του προσφεύγοντος της κύριας δίκης όσο και των γονέων του.

Εξάλλου, όσον αφορά την αρχή της προστασίας του δικαιώματος ιδιοκτησίας, ο Rauh ισχυρίζεται ότι το δικαίωμα κληρονομίας, ως αναπόσταστο τμήμα του δικαιώματος ιδιοκτησίας, απορρέει από την προστασία του δικαιώματος ιδιοκτησίας. Το δικαίωμα αυτό απολαύει προστασίας στο πλαίσιο της κοινοτικής εννόμου τάξεως, σύμφωνα με τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών.

Ως προς τη συγκεκριμένη υπόθεση, ο Rauh τονίζει ότι η de facto απαγόρευση εμπορίας γάλακτος λόγω της επιβολής της συμπληρωματικής εισφοράς δεν συνεπάγεται, βεβαίως, στέρηση της ιδιοκτησίας, αλλά παρακωλύει υπερβαλλόντως τη χρήση του συγκεκριμένου αγαθού. Εν πάση περιπτώσει, σε ό,τι αφορά τη σχέση μεταξύ επιδιωκομένου σκοπού και χρησιμοποιουμένου μέσου, η συγκεκριμένη κανονιστική ρύθμιση είναι δυσανάλογη, καθόσον συνεπάγεται την αδυναμία οικονομικώς πρόσφορης εκμεταλλεύσεως της γεωργικής εκτάσεως και των άλλων στοιχείων της εκμεταλλεύσεως, δεδομένου ότι δεν υπάρχει δυνατότητα άλλης ισοδύναμης εναλλακτικής παραγωγής.

Τέλος, όσον αφορά την αρχή της ισότητας μεταχειρίσεως, ο Rauh υποστηρίζει ότι δεν συντρέχει κανένας βάσιμος λόγος διαφοροποιήσεως, που θα επέβαλε τη χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς στους κληρονόμους γαλακτοκομικών εκμεταλλεύσεων στην περίπτωση των οποίων η κληρονομική μεταβίβαση πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της περιόδου μη εμπορίας, ενώ θα απέκλειε τους κληρονόμους εκείνους στους οποίους η εκμετάλλευση μεταβιβάστηκε μετά τη λήξη της περιόδου μη εμπορίας. Μια τέτοια διάκριση αντιβαίνει προς την αρχή της ισότητας μεταχειρίσεως, καθόσον μια ομάδα αποδεκτών της κανονιστικής ρυθμίσεως αντιμετωπίζεται διαφορετικά από μια άλλη, μονολότι μεταξύ τους δεν υπάρχει καμία διαφορά τέτοιας φύσεως και σημασίας που να δικαιολογεί τη διαφορετική μεταχείριση.

Εξάλλου, θα ήταν αντίθετο προς τη λογική του συστήματος, αφενός μεν, να επιτραπεί η καταρχήν μεταβίβαση ποσοτήτων αναφοράς παραδόσεως, αφετέρου δε, να αποκλειστεί η μεταβίβαση σε μέλλοντα κληρονόμο για τον λόγο ότι την υποχρέωση μη εμπορίας την είχε αναλάβει ο δικαιοπάροχος.

β) Το *Συμβούλιο* δεν έλαβε θέση επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος λόγω της απαντήσεως που προτείνει να δοθεί στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα.

γ) Η *Επιτροπή* εξετάζει διαδοχικώς το ζήτημα της ενδεχόμενης παραβιάσεως της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της παραβιάσεως της αρχής της προστασίας του δικαιώματος ιδιοκτησίας και της παραβιάσεως της αρχής της ισότητας.

Όσον αφορά την προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, η Επιτροπή θεωρεί ότι μετά τη λήξη της περιόδου μη εμπορίας, δεν είναι πλέον δυνατή η δημιουργία δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, έστω και μέσω αποκλειστικής κληρονομικής μεταβιβάσεως, εφόσον έπαυσε πλέον να υφίσταται η ιδιότητα του παραγωγού που αποδέχθηκε την υποχρέωση μη εμπορίας και μαζί της το θεμέλιο της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

Η απάντηση εξαρτάται από τον νομικό χαρακτήρα που προσδίδεται στη δυνατότητα επαναλήψεως της γαλακτοκομικής παραγωγής μετά τη λήξη της περιόδου μη εμπορίας. Πρέπει, σχετικώς, να γίνει διαφοροποίηση μεταξύ των νομικών καταστάσεων, που απολαύουν προστασίας υπό τη μορφή των «κεκτημένων δικαιωμάτων», και των νομικών καταστάσεων, κατώτερου επιπέδου, που συνιστούν δυνατότητες οι οποίες δεν αποκρυσταλλώνονται σε απολαύουσες προστασίας νομικές καταστάσεις παρά μόνο από τη στιγμή που ο δικαιούχος προβαίνει σε ενέργειες για την εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που του παρέχονται.

Η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη παραγωγού που ανέλαβε την υποχρέωση μη εμπορίας εξαντλείται στη δυνατότητα επαναλήψεως της γαλακτοκομικής παραγωγής, υπό την προϋπόθεση της αποδείξεως ότι έχει την πρόθεση και τη δυνατότητα να παράγει στην εκμετάλλευσή του το σύνολο της ποσότητας αναφοράς που ζητεί να του χορηγηθεί. Συνεπώς, δεν μπορεί να υποστηριχτεί ότι υπάρχει άμεση κτήση δικαιώματος. Ο παραγωγός που ανέλαβε την υποχρέωση μη εμπορίας βρίσκεται απλώς σε καταρχήν ευνοϊκή θέση για την υπέρ αυτού διαμόρφωση νομικής καταστάσεως απολαύουσας προστασίας, η υλοποίηση της οποίας, ωστόσο, προϋποθέτει ότι ο δικαιούχος θα προβεί στις απαιτούμενες οικονομικές ενέργειες. Συνεπώς, μόνο μια τέτοια κατάσταση δικαιολογημένης εμπιστοσύνης μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο της μεταβιβάσεως λόγω κληρονομίας ή μέσω ανάλογης προς την κληρονομία πράξης.

Κατά την Επιτροπή, το παραπέμπον δικαστήριο, κρίνοντας ότι η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του παραγωγού που ανέλαβε υποχρέωση μη εμπορίας περιλαμβάνει την επανάληψη της γαλακτοκομικής παραγωγής από τον κληρονομικό διάδοχό του, αγνοεί τα όρια της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Η άξια προστασίας δικαιολογημένη εμπιστοσύνη αφορά αποκλειστικώς τη δυνατότητα επαναλήψεως της γαλακτοκομικής παραγωγής από τον παραγωγό ο οποίος αυτοπροσώπως περιήλθε στην κατάσταση αυτή εμπιστοσύνης αναλαμβάνοντας την υποχρέωση μη εμπορίας. Η πρόσθετη προσδοκία ότι η δυνατότητα αυτή θα διατηρηθεί, επίσης, και στο πρόσωπο του κληρονόμου του, αξίζει εννόμου προστασίας μόνο εφόσον, προς εκδήλωση της υφισταμένης εμπιστοσύνης, πραγματοποιήθηκαν ενέργειες από τις οποίες προκύπτουν έννομες καταστάσεις δυνάμενες να μεταβιβαστούν στον κληρονόμο.

Η περίπτωση αυτή δεν συγκρίνεται, κατά την άποψη της Επιτροπής, με την περίπτωση κατά την οποία η μεταβίβαση λόγω κληρονομίας ή μέσω ανάλογης προς την κληρονομία πράξης, πραγματοποιείται μετά τη λήξη της περιόδου μη εμπορίας. Πράγματι, στην τελευταία αυτή περίπτωση, το δικαίωμα του κληρονόμου για χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς δεν στηρίζεται στην εμπιστοσύνη που είχε ο δικαιοπάροχος, αλλά ο ίδιος ο ενδιαφερόμενος περιέρχεται στη θέση παραγωγού που είχε αναλάβει την υποχρέωση μη εμπορίας και, κατά συνέπεια, μπορεί να ζητήσει τη χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς προβάλλοντας δικαίωμα που κατέχει προσωπικώς.

Όσον αφορά την προστασία του δικαιώματος ιδιοκτησίας, η Επιτροπή αντιτάσσει ότι η νομική κατάσταση που αμφισβητεί ο προσφεύγων της κύριας δίκης δεν συνεπάγεται τη στέρηση του δικαιώματος ιδιοκτησίας ούτε περιορισμό της δυνατότητας χρήσεως του εν λόγω δικαιώματος, κατά τρόπο που να προσβάλει την ουσία του δικαιώματος ιδιοκτησίας.

Εξάλλου, μπορούν να μεταβιβαστούν κληρονομικώς, ή μέσω άλλης ανάλογης πράξης, ως βέβαια δικαιώματα ιδιοκτησίας εκείνες μόνο οι νομικές καταστάσεις οι οποίες πράγματι υφίστανται κατά τον χρόνο της κληρονομικής ή άλλης μεταβιβάσεως. Η συνδεόμενη με την ιδιότητα του παραγωγού που ανέλαβε υποχρέωση μη εμπορίας δυνατότητα αιτήσεως ειδικής ποσότητας αναφοράς καθίσταται προστατευόμενο και δυνάμενο να μεταβιβαστεί δικαίωμα ιδιοκτησίας μόνο όταν ο δικαιούχος, δηλαδή ο παραγωγός που ανέλαβε την υποχρέωση μη εμπορίας, προβαίνει στις απαιτούμενες ενέργειες οι οποίες, στο δεδομένο πλαίσιο, λαμβάνουν συγκεκριμένη μορφή διά της προσκομίσεως της αποδείξεως ότι υπάρχει πρόθεση και πραγματική δυνατότητα επαναλήψεως της γαλακτοκομικής παραγωγής.

Συνεπώς, μόνο όταν η εμπιστοσύνη για τη δυνατότητα επαναλήψεως της γαλακτοκομικής παραγωγής εκδηλώνεται στην πράξη, είτε διά της αιτήσεως ειδικής ποσότητας αναφοράς είτε διά της δημιουργίας του απαραίτητου εξοπλισμού για την επανάληψη της γαλακτοκομικής παραγωγής, μπορεί να διαμορφωθεί νομική κατάσταση δυνάμενη να μεταβιβαστεί με κληρονομική ή άλλη ανάλογη πράξη.

Αντιθέτως, εάν δεν έχει αναληφθεί καμία προσπάθεια για εκδήλωση της βουλήσεως επαναλήψεως της γαλακτοκομικής παραγωγής, η διαμορφωμένη βάσει της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης κατάσταση παραμένει απλή δυνατότητα αποκτήσεως ειδικής ποσότητας αναφοράς, η οποία δεν απολαύει καμιάς ειδικής προστασίας, όσον αφορά ειδικότερα την κληρονομική μεταβίβαση περιουσιακού δικαιώματος.

Τέλος, όσον αφορά την αρχή της ισότητας, η Επιτροπή αμφισβητεί ότι η διαφορετική μεταχείριση των κληρονόμων ανάλογα με το αν η κληρονομική μεταβίβαση πραγματοποιήθηκε πριν ή μετά τη λήξη της περιόδου μη εμπορίας ή πριν ή μετά τη χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς συνιστά περίπτωση δυσμενούς διακρίσεως.

Πράγματι, ενώ οι κληρονόμοι οι οποίοι υπεισέρχονται στα δικαιώματα του δικαιοπάροχου κατά τη διάρκεια της περιόδου μη εμπορίας μπορούν να επικαλεστούν δικαίωμα για χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς, οι κληρονόμοι στους οποίους μεταβιβάστηκε η εκμετάλλευση μετά τη λήξη της περιόδου μη εμπορίας αναλαμβάνουν την εκμετάλλευση υπό τη νομική κατάσταση που είχε διαμορφωθεί κατά τον χρόνο της μεταβιβάσεως. Αντιθέτως προς τους πρώτους, οι δεύτεροι αναλαμβάνουν την εκμετάλλευση χωρίς να υπέχουν την παραμικρή υποχρέωση μη εμπορίας και, κατά συνέπεια, μπορούν θεωρητικώς να εξομοιωθούν προς την κατάσταση εκείνων των παραγωγών οι οποίοι επιθυμούν να αρχίσουν γαλακτοκομική παραγωγή ως νέοι γεωργοί. Η αναγνώριση κληρονομικώς μεταβιβασθέντος δικαιώματος για χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς θα είχε ως συνέπεια την αδικαιολόγητα ευνοϊκότερη μεταχείριση των κληρονόμων σε σύγκριση με τους νέους γεωργούς.

Κατά συνέπεια, η Επιτροπή προτείνει να δοθεί η ακόλουθη απάντηση στο δεύτερο ερώτημα:

« Από την εξέταση της υποθέσεως δεν προέκυψε κανένα στοιχείο βάσει του οποίου θα μπορούσε να αμφισβητηθεί το κύρος του κανονισμού 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, όπως συμπληρώθηκε με τον κανονισμό 764/89 του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 1989. »

M. Zuleeg
εισηγητής δικαστής